

PROTOCOL 'SOCIALE VEILIGHEID'

't Schrijverke

Inhoud

1. Inleiding	2
1.1 Doel	2
1.2 Uitgangspunten bij ons protocol sociale veiligheid	2
2. Hoe gaan wij om met sociale veiligheid?	4
2.1 Gedragsregels die gelden op school	4
3. Wat is pesten?	6
3.1 Structureel	6
4. Over wie hebben we het?	7
4.1 Het gepeste kind	7
4.2 De pester	7
4.3 De zwijgende middengroep	8
5 Sociale veiligheid, pesten en nieuwe media	9
5.1 Pesten via nieuwe media	9
5.2 Gezamenlijke verantwoordelijkheid kinderen, ouders en school	9
6 School en ouders	10
7 Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten	11
7.1 Bij het gepeste kind	11
7.2 Bij de pester	11
7.3 Bij de ouders	11
8 Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen	12
8.1 Stappenplan oplossen ruzie	12
8.2 Mogelijke consequenties	12
9 Tips voor stamgroepleiders	14
9.1 Begeleiding van de gepeste leerling	14
9.2 Begeleiding van de pester	14
10 Wat kan ik als ouder doen?	15
10.1 Adviezen aan de ouders	15
11 Klachten	17

1. Inleiding

De school is dé plek waar kinderen en jongeren hun talenten ontdekken en ontwikkelen. Dit kan alleen als zij zich veilig voelen op school. Daarom heeft 't Schrijverke sociale veiligheid hoog op de agenda staan. Als school werken we iedere dag aan een veilig schoolklimaat. Toch worden er altijd en overal leerlingen gepest. En soms leidt dat tot ernstige situaties met vervelende gevolgen.

De missie van 't Schrijverke stelt

***Eenheid in verscheidenheid,
een sfeer om volledig mens te zijn.
In spreken, werken, spelen en vieren
ontdekken we onszelf en de ander.***

Daarom dienen alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Uit onderzoek is gebleken, dat pesten op school veel onnodig lijden kan veroorzaken, waar kinderen later nog flink last van kunnen hebben.

Het team en medezeggenschapsraad van 't Schrijverke heeft zich gebogen over sociale veiligheid en het probleem pesten. We zien pesten als een serieus probleem, waar we wat aan willen doen. In dit protocol zullen wij u informeren over het probleem pesten en uiteenzetten wat onze plannen zijn om dit probleem aan te pakken.

Recentelijk hebben er in Nederland enkele schrijnende voorvallen plaatsgevonden die zijn oorsprong hebben in pestgedrag. Scholen, ouders, media en overheid besteden terecht veel aandacht aan dit probleem.

Op 't Schrijverke is daarom besloten om ons bestaande 'Pestprotocol' eens grondig onder de loep te nemen en waar nodig te actualiseren. Aangezien we ook duidelijk aangeven wat we onder een sociaal veilige school verstaan, heeft dit document vanaf heden de naam: Protocol Sociale Veiligheid.

1.1 Doel

Het protocol Sociale Veiligheid is bedoeld om duidelijkheid te scheppen rondom sociale veiligheid en het thema pesten. In eerste instantie werken we op 't Schrijverke preventief aan een veilig schoolklimaat waar niet gepest wordt. Wanneer pesten echter toch voorkomt op school is het goed dat er duidelijkheid is over hoe het beste gehandeld kan worden. Ook wanneer er geen vermoeden is van pesten is duidelijkheid over pesten bij zowel stamgroepleider als leerlingen belangrijk.

Er zijn dus vier doelen van dit protocol te noemen:

1. Duidelijkheid over een sociaal veilig schoolklimaat
2. Duidelijkheid over pesten in het algemeen bij leerkracht, leerling en ouders
3. Duidelijkheid over hoe te handelen wanneer pesten voorkomt
4. Waarborg van onze missie op 't Schrijverke

Team en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit Protocol Sociale Veiligheid.

1.2 Uitgangspunten bij ons Protocol Sociale Veiligheid

Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school zowel voor de gepeste kinderen als de stamgroepleiders, de ouders, de kinderen, de pesters en de zwijgende middengroep.

De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.

Stamgroepleiders en overblijfmeeuwerkers moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag plaats vindt, moeten stamgroepleiders en overblijfmeeuwerkers duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag.

Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer plaats vindt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.

Dit protocol wordt door het hele team en de medezeggenschapsraad onderschreven en ook alle ouders ter inzage aangeboden.

Lelystad, 11 april 2013

Team en MR 't Schrijverke

Herziene versie 09-2016

2. Hoe gaan wij met sociale veiligheid om?

- Aan het begin van elk schooljaar werken wij gedurende drie weken aan een project “Sociaal-emotionele vorming”. Het doel hiervan is om in de stamgroep, die deels uit nieuwe leerlingen bestaat, met elkaar en elkaars eigenschappen kennis te maken.
- Afspraken over gedrag en sociale omgangsvormen hangen zichtbaar in de klas. Deze afspraken zijn samen met de kinderen opgesteld. De afspraken zijn richtinggevend voor gewenst gedrag en daarom positief geformuleerd.
- Bij incidenten, maar ook als onderdeel van de vorming en opvoeding van kinderen, wordt gewerkt met de competentiemethode. De stamgroepenleider functioneert hierbij als het positieve rolmodel. Doel is: oplossingen leren hanteren bij een conflict en voorkomen dat een conflict escaleert. De grondhouding moet respect voor de ander zijn en het hanteren van de gangbare normen en waarden.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, aanpak van ruzies, tips om het gedrag een positieve wending te geven komen aan de orde.
- 't Schrijverke doet mee aan de landelijke ‘Week van de Lentekriebels’. Tijdens deze week worden door de hele school lessen seksualiteit en relationele vorming gegeven. Kinderen leren rond deze thema's ook wat grensoverschrijdend gedrag is.
- Uitvoering hiervan in verschillende werkvormen zoals: rollenspelen, vertrouwensoefeningen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de stamgroepenleider (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van stamgroepenleiders, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Stamgroepenleiders horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Ook vullen alle stamgroepenleiders twee keer per jaar Viseon in waarmee het sociaal-emotioneel gedrag van elke leerling in kaart wordt gebracht. De kinderen uit de groepen 5 t/m 8 vullen dezelfde lijsten ook in. Deze overzichten worden besproken met de IB-ers tijdens de leerlingbespreking. Evt. opvallende verschillen worden door de stamgroepenleider met het kind (en ouders) besproken.
- Tijdens bouwvergaderingen worden ernstige problemen tussen kinderen of in groepen met de collega's besproken.
- Door tijdens de groeps- en leerlingbespreking met de IB-er aandacht te hebben voor deze problemen of de dreiging ervan.
- Door in de pauze met alle personeelsleden op het schoolplein aanwezig te zijn.

2.1 Gedragsregels die gelden op school

- Iedereen hoort erbij
- We gaan goed met de spullen om
- We zijn voorzichtig met elkaar, ook tijdens het spel
- In de school lopen we rustig
- Eten doen we in de pauze
- We luisteren naar elkaar
- Ongeruimd staat netjes
- Als je iets wilt lenen, vraag het eerst
- Heb respect voor elkaar, denk na voor je iets zegt
- Laat je gezicht zien, dus petje af

3. Wat is pesten?

Wanneer pesten moet worden voorkomen of aangepakt is het van belang dat voor alle partijen duidelijk is wat wordt verstaan onder het woord 'pesten'.

Pesten en pestgedrag komt voor op iedere school. Soms open en duidelijk merkbaar, soms bijna onzichtbaar voor de observator, maar daarom niet minder dramatisch voor het gepeste kind.

Definitie: "Pesten op school is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door kinderen ten opzichte van elkaar."

Uit deze definitie blijkt dat er een machtsverschil is tussen de pester en het slachtoffer. Doordat het slachtoffer telkens gekwetst en gekleineerd wordt, zal deze een minderwaardigheidsgevoel ontwikkelen. Dit leidt ertoe dat het slachtoffer zich niet meer kan en durft te verzetten.

Plagen is dus niet hetzelfde als pesten. Plagen hoort bij ontwikkelen en groeien. Het verschil is dat bij plagen beide personen/groepen gelijkwaardig zijn en dit van tijdelijke aard is. Plagen kan je helpen weerbaarder te worden. Je wordt geplaagd en uiteindelijk plaag je terug.

Wat wij wel onder pesten verstaan is: agressief gedrag, opzettelijk ruzie maken, gedrag dat anderen kwetst of pijn bezorgt, gedrag dat een onveilig gevoel geeft, onbesuisd en ongecontroleerd gedrag, ongevraagd aan andermans eigendommen zitten, seksueel getinte opmerkingen maken, schelden en uitlachen.

3.1 Structureel

Pesten is iets dat terugkomt en kinderen wanhopig kan maken. Daarom hebben wij ervoor gekozen binnen de school een duidelijk beleid te voeren als het om pesten gaat: direct, structureel en consequent. Door middel van projecten en voorlichting laten we de kinderen zien hoe ze met elkaar om horen te gaan.

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook op 't Schrijverke. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Pesten wordt als probleem gezien door alle direct betrokken partijen:

1. leerlingen (gepeste kinderen, de pesters en de rest van de groep)
2. stamgroepleiders
3. ouders / verzorgers (hierna genoemd: ouders)

De school heeft de intentie om pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, zullen stamgroepleiders in samenwerking met de ouders dat signaleren en duidelijk stelling nemen en een directe aanpak hanteren.

4. Over wie hebben we het?

4.1 Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters al de kans krijgen om het slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarin een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt, waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

4.2 De pester

Hij of zij is psychisch en/of lichamelijk sterker dan de andere kinderen en kan anderen mobiliseren om tot uitschelden en lastig vallen van een of meer klasgenoten over te gaan. Pesters lijken in eerste instantie populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer.

De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat; je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan door de machtige pester zelf gepest te worden. De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid met verve uit. Ze overtreden bewust regels en storen zich aan allerlei dingen en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelf bevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die de dommerds de loef afsteekt en ze dat ook bij herhaling laat merken. *“Wie maakt mij wat?”* staat met grote letters op het voorhoofd geschreven. Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan waar zijn slachtofferrol zich afspeelt, vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren. *“Laten pesten doet pesten”*.

Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer met groepsvorming in de zin van er al dan niet bij te horen. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben op langer termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden

dan die van macht en het delen in die macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

4.3 De zwijgende middengroep

Als er gepest wordt, is er altijd een groep die zich afzijdig houdt. Ze doen niet mee omdat ze het gemeen vinden, maar ze doen er ook niets aan om het pesten op te laten houden. Ze nemen het niet op voor het slachtoffer uit angst om zelf ook gepest te worden. Dus houden ze hun mond. Door structureel aandacht aan dit onderwerp te besteden, kunnen kinderen die bij deze middengroep horen zich bewust worden van hun rol als het om pesten gaat.

Vooraf meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

5. Sociale Veiligheid, pesten en nieuwe media

5.1 Pesten via nieuwe media

Zoals u begrijpt, ligt de tijd dat pesten alleen plaats vond op het schoolplein of op straat ver achter ons. Kinderen gebruiken ook e-mail, internet en hun mobiele telefoon om andere kinderen te pesten. Digitaal pesten noemen we dat. Pesters plaatsen bijvoorbeeld berichtjes op WhatsApp, Facebook, Instagram of Twitter.

Doordat deze manier van berichten sturen gratis is, wordt er veelvuldig gebruik van gemaakt. We merken dat ook onze leerlingen na schooltijd actief zijn op social-media. Uiteraard is het voor ons als school onmogelijk, en ook absoluut niet gewenst, om hier enige controle op uit te oefenen. We merken echter steeds vaker dat deze manier van communiceren tussen kinderen leidt tot ruzies, buitensluiten, roddels en andere vervelende omgangsvormen waar we op school vervolgens ook last van hebben.

5.2 Gezamenlijke verantwoordelijkheid kinderen, ouders en school

De verantwoordelijkheid van internet- en mobiele telefoongebruik ligt niet alleen bij u als ouder, of bij de school. Kinderen (zeker in de hogere groepen) moeten doorhebben dat ze hier zelf een grote verantwoordelijkheid in hebben. Ouders en school zijn er wel om deze verantwoordelijkheid aan kinderen mee te geven en aan te leren.

Enkele nuttige websites waar u informatie kunt vinden over bovenstaande onderwerpen:

www.veiliginternetten.nl

www.ouders.nl

<http://mijnkindonline.nl/>

Op school besteden we middels projecten aandacht aan mediawijsheid (o.a. project 'Mediaspoor' vanuit de Kubus en gastlessen 'Mediawijsheid' door de GGD).

Daarnaast organiseren we tweejaarlijks voor ouders een thema-avond 'Mediawijsheid en opvoeding'.

Voor verdere informatie m.b.t. sociale media en ICT binnen de school, zie Mediaprotocol.

6. School en ouders

Stamgroepleiders en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken.

Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

“Je mag niet klikken, maar...

als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de juf of meester vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.”

Een andere stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de stamgroepleiders aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers (mede) verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Van ouders verwachten we dat ze bij de stamgroepleider komen als er een vermoeden is van pestgedrag.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de stamgroepleider en de directie hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met de ouders.

Betrokkenheid van ouders stellen we zeer op prijs, tegelijkertijd willen we als school de ruimte EN vertrouwen krijgen om het probleem op te lossen.

7. Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten

7.1 Bij het gepeste kind

Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag, het voldoet niet aan de normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien; een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen en zorgt ook voor een evenredig groot probleem bij erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind eens te meer met gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

7.2 Bij de pester

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens waardoor ze echter helaas onmachtig zijn door het ontbreken van het hanteren van de juiste vaardigheden.

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Dit is vergelijkbaar met het niet te hulp schieten bij het verdrinken van mensen, waar een menigte bij aanwezig is. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet bestempelen als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

7.3 Bij de ouders

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in.

Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag. Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door, die op latere leeftijd tot grote gevolgen kan lijden. Andere ouders zien er niet meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. De uitspraak: *“Ach iedereen is wel eens gepest, u toch ook?”* geeft de visie van dit gedrag aardig weer. Ouders en pesters moeten ervan doordrongen worden dat pestgedrag ongewenst is.

8. Aanpak van de ruzies en pestgedrag in vier stappen

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijk te monitoren hoe het verloop van een casus wordt behandeld want er is veel tijd mee gemoeid en er zijn ook vele betrokkenen. Onderstaand stappenplan geeft concrete invullingen en handreikingen in het pedagogisch handelen vanuit de professionele schoolomgeving.

8.1 Stappenplan oplossen ruzie

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de stamgroepleider voor te leggen.

STAP 3:

De stamgroepleider brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de stamgroepleider duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Bij regelmatig pestgedrag worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie en/of pestgedrag. De stamgroepleider en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De afspraken worden schriftelijk vastgelegd.

De stamgroepleider biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester en het gepeste kind. Indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

8.2 Mogelijke consequenties

De begeleiding en de daarbij behorende sancties zijn opgebouwd in 5 fases. Deze zijn afhankelijk van de mate en duur waarin de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn /haar gedrag:

FASE 1:

- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Het toekennen van eventuele sancties ten aanzien van binnen blijven in de pauzes, etc.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen.
- De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan (externe) deskundige hulp worden ingeschakeld.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling (tijdelijk) in een andere groep te plaatsen.
Indien dit in het belang van het kind is kan ook, in overleg met de ouders en indien mogelijk het kind, overplaatsing naar een andere school mogelijk zijn.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Zie hiervoor het protocol 'Schorsen en verwijderen'.

Duidelijke spelregels moeten zorgen voor een veilig klimaat.

9. Tips voor stamgroepleiders

9.1 Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten?
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie. Zoals: je niet afzonderen.
- Het gepeste kind inzicht proberen te geven waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen.
- Bespreek met de ouders dat bijvoorbeeld naar school brengen en een reactie als: *“Ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen”* niet opbouwend zijn. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

9.2 Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest en belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Het kind dat pest leren niet meteen kwaad te reageren en leren zich te beheersen. De ‘stop-eerst-nadenken-houding’ of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; Indien nodig inbrengen in het 12- netwerk. Dit na overleg met de ouders.

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.
- Uitingen gedaan via social-media (digitaal pesten).

10. Wat kan ik als ouder doen?

Als u nu niet te maken hebt met pesten, zult u dit graag zo willen houden.

Hier volgen enkele adviezen om te voorkomen dat uw kind gepest gaat worden, zelf gaat pesten of een meeloper wordt.

- Leer uw kind voor zichzelf en anderen op te komen. Kinderen moeten al op jonge leeftijd nee durven zeggen als ze iets meemaken dat ze niet willen. Geef uw kinderen gelegenheid om in het gezin te oefenen. Moedig uw kinderen aan om tegen elkaar en tegen u te zeggen wat ze wel en niet willen. Leer ze samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Leer uw kinderen om hulp te vragen aan u, aan stamgroepleiders en aan anderen die ze vertrouwen. Laat thuis merken dat u zelf een vraag om hulp serieus neemt. Dat betekent niet dat u de problemen van uw kinderen moet oplossen, wel dat u ze daadwerkelijk steunt bij het vinden van eigen oplossingen.
- Geef uw kinderen de aandacht die ze nodig hebben. Laat merken dat u het belangrijk vindt om te weten wat ze doen en waar ze zijn, zonder ze voortdurend te controleren.
- Laat uw kinderen merken dat ze de moeite waard zijn. Natuurlijk krijgen kinderen ook wel eens kritiek, maar geef ze ook regelmatig een complimentje.
- Probeer conflicten binnen uw gezin op te lossen door er over te praten. Kinderen leren het meest van de voorbeelden die ze krijgen.
- Laat uw kinderen kennismaken met veel verschillende mensen, gewoonten, muziek, enz.. Als u zelf respect en waardering toont voor anderen, leren uw kinderen dat anderen niet 'eng' of 'raar' zijn.
- Grijp in als u merkt dat uw kinderen erg agressief zijn of als u merkt dat kinderen systematisch worden buitengesloten.
- Bemoei u zo min mogelijk met de keuze van vrienden en vriendinnen. Laat uw kinderen zelf beslissen met wie ze spelen en wie ze willen uitnodigen.

10.1 Adviezen aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat of via sociale-media, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de stamgroepleider bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede en gewenste gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem het goede en gewenste gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen
- Houd in de gaten waar uw kind op de computer of telefoon mee bezig is.

Kom in het geval van pesten altijd naar de stamgroepleider van uw kind om hierover te praten.

11. Klachten

We hanteren op 't Schrijverke het volgende stappenplan:

Bij situaties onder schooltijd:

1. De stamgroepleider van uw kind is de eerst aangewezen die u aanspreekt. Zij/hij zal zelf oplossen wat mogelijk is evt. in samenwerking met de intern begeleider.
2. Indien dat niet lukt verwijst zij/hij u door naar de onderwijskundig teamleider Marjanne of Ellen (tevens incidentencoördinator).
3. Indien het probleem niet opgelost wordt, kan de directeur worden ingeschakeld.

Bij conflicten tussen kinderen na schooltijd:

1. Ouders trachten eerst zonder oordeel achter de werkelijke gebeurtenis te komen.
2. Ouders proberen het eerst onderling met de andere betrokken ouders op te lossen.
3. Indien het op school doorspeelt wordt contact opgenomen met de stamgroepleider.
4. Samen worden afspraken gemaakt over het gedrag op school.
5. Indien ouders vinden dat hun kind buiten schooltijd stelselmatig bedreigd wordt door een ander kind, verwijzen we naar de wijk- of jeugdagent.

Indien genomen stappen in dit protocol Sociale Veiligheid niet tot tevredenheid heeft geleid, is er een mogelijkheid om een klacht in te dienen.

De school heeft twee regelingen voor het geval er klachten zijn.

1. De school heeft een abonnement bij het **Bureau VKM** (voorkoming kindermishandeling) van de GGD. Dit houdt in dat de school om advies en bemiddeling kan vragen indien zich situaties voordoen waarbij van ongewenst gedrag sprake is. Op school zijn hiervoor twee **Incidentencoördinatoren** aanwezig (een personeelslid en een ouder):

- Ellen Boon (stamgroepleider 7/8 Bruine Beren en onderwijskundig teamleider: e.boon@schrijverke-lelystad.nl)
- Annelies Agricola (ouder: a.agricola@schrijverke-lelystad.nl)

2. Landelijke Klachtencommissie voor het Katholiek Onderwijs

Postbus 82324
2508 EH Den Haag

Geschillencommissie/ Bezwarencommissie
Tel: 070-3457097

Klachtencommissie
Tel: 070-3925508
info@geschillencies-klachtencies.nl